

Landet, saa dens økonomiske Stilling kan vel stilles saadan omtrent ved Siden af de andres. Jeg ved for Resten godt, at der har været en Mergelbane ovre i Vendsyssel, som har været pantet for sit Afdrag. Denne Udpantning skete vel til Dels ved en Fejltagelse, under alle Omstændigheder som Følge af en fejl Optræden fra Bestyrelsens Side, for ellers kunde den sikkert have været undgaaet. Andre Mergelbaner i Landet have brugt den Trafik, naar deres Skyld til Staten var forfalden, og de ikke kunde udrede den, at indgaa med Andragende om Udsættelse eller Eftergivelse, men saa vidt jeg husker, gik man her en anden Vej, idet man simpelthen lod være at betale. Man henvendte sig overhovedet ikke til Regeringen, og saa er der jo ikke nogen anden Vej at gaa end at inddrive sit Tilgodehavende, naar man vilde have noget.

Det ærede Medlem syntes at ville bevise Mergelbanernes Daarlighed med, at deres økonomiske Stilling var daarlig. Jeg vil sige til det ærede Medlem, at Rigsdagen og Regeringen have været af en anden Mening, for ellers vilde de ikke i sin Tid have bevilget saa store Summer og heller ikke i den mellemliggende Tid have bevilget Henstand med Afdrag og Renter. Min Mening er ogsaa den, at Mergelbanernes Hovedbetydning ikke ligger i den store Kapital, som de kunne skaffe i Interessenternes Lommer, men i den kulturelle Betydning, de have for Udnyttelsen af vort Lands hidtil uudnyttede Arealer, i den Betydning, de have ved at skabe faste Værdier som Grundlag for en større Befolknings Eksistens, med andre Ord, i den Betydning, de have for at gøre vort Land og vor Nation større. Den Betydning, de derigennem have, tror jeg fuldt vel er saa stor, at Staten kan staa sig ved at ofre adskilligt paa disse Baner uden at faa Valuta igen i kontant Mønt, og det maa vel ogsaa være den Betragtning, Finansministeren er gaaet ud fra, naar han i det Forslag, vi have haft til første Behandling, har foreslaaet i væsentlig Grad at eftergive Mergelbanerne deres Skyld til Staten.

Saa nævnedes det ærede Medlem som en væsentlig Ulempe ved Mergelbanerne og Mergelbaneselskaberne, at Deltagerne havde solidarisk Forpligtelse overfor de Laan, der vare optagne, og det var efter det ærede Medlems Mening noget daarligt noget. Dertil vil jeg sige, at solidariske Forpligtelser ere noget, vi ikke ere bange for paa Landet. Det have vi paa en Mængde andre Omraader, og jeg bekendt

er der indtil Dato derigennem ikke afstedkommet større Ulykker. Jeg er Medlem af baade Slagterier og Mejerier og Mergelbane og Fabrikker, ved hvilke den solidariske Forpligtelse gaar op til over Hundredtusinde Kroner. Det har jeg været med til i over 20 Aar, og det har ikke generet mig det fjerneste. Det, som efter det ærede Medlems Mening var det gale ved den solidariske Forpligtelse, var det, at efterhaanden faldt Medlemmerne væk, og det vilde jo være en daarlig Forretning for nogle faa til syvende og sidst at staa med hele den økonomiske Byrde. Dette er jo en fuldstændig Fejltagelse, og lige det modsatte er jo Tilfældet, naar vi tale om Mergelbaner. Den solidariske Forpligtelse falder jo ikke væk, fordi Medlemmerne falde bort, men den hviler ved en tingløst Deklaration paa alle Ejendommene og følger dem i Handel og Vandel. Det faktiske Resultat af vore Mergelbaner er, at Ejendommene udstykkes, og der bliver flere og langt værdifuldere Ejendomme og Plads til flere Beboere. Udviklingen gaar altsaa i modsat Retning af den, som det ærede Medlem antager, naar han mener, at det bliver nogle faa, der ville komme til at staa med hele Ansvarret. Der bliver netop flere og flere, og de blive økonomisk stærkere og stærkere. Det ærede Medlem viser gennem sine Udtalelser, at han har overordentlig ringe Kendskab til de Forhold, han her vil belære os andre om. Jeg gaar naturligvis ud fra, at det ærede Medlem har talt i god Tro — det lod hans Udtalelser til —, men det kan ikke hjælpe noget, naar man kender for lidt til, hvad man udtaler sig om.

Det ærede Medlem udtalte sig jo i Formiddagsmødet imod Andelselskaber. Jeg ved ikke, hvad det er for Selskaber, det ærede Medlem vil have, om det maaske er Aktieselskaber, thi ogsaa efter hans Forslag skal der jo dannes Selskaber for at skaffe Mergel fra Mergellejerne. Det ærede Medlem mente, at disse Selskaber vilde være bedre tjente med hans Forslag om at faa fri Mergel end med den Støtte, de hidtil have faaet af Staten. Deri tror jeg, det ærede Medlem tager fejl. Erhvervelsen af Mergellejet spiller kun en ringe Rolle. Det er Startningen og Driften af Banen, der betyder noget økonomisk set. Jeg ved ikke, om ærede Medlemmer huske fra den Gang, vi havde Finansministerens allerede nævnte Forslag til Behandling her, at til den Mergelbane, der vist nok er den største i Landet, den, der findes i min Hjemegn, og som jeg er Interessent i, laante vi